

SPRÁVNÍ PRÁVO PROCESNÍ

JUDr. Michal Márton, Ph.D..

POJEM A PODSTATA SPRÁVNÍHO PRÁVA PROCESNÍHO

Správní právo procesní = upravuje procesněprávní postavení subjektů tzv. správního řízení, jakož i vlastní procesněprávní postup při rozhodování o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech účastníků správního řízení konaného před orgány veřejné správy.

Právní úprava zahrnující regulaci správního práva procesního je v rozhodující míře upravena **v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád**, ve znění pozdějších předpisů.

Správní právo procesní v širším slova smyslu = zákonem stanovený postup správních orgánů, vztahuje se na jakoukoli činnost správního orgánu, a to i mimo správní řízení, např. vyřizování stížností dle § 175 správního řádu

Správní právo procesní v užším slova smyslu = zákonem stanovený postup vedení správního řízení

POJEM A PODSTATA SPRÁVNÍHO PRÁVA PROCESNÍHO

Text **zákona č. 500/2004 Sb., správní řád**, ve znění pozdějších předpisů, je členěn do **8 částí**:

- úvodní ustanovení (§ 1 – 8),
- obecná ustanovení o správním řízení (§ 9 – 129),
- zvláštní ustanovení o správním řízení (§ 130 – 153),
- vyjádření, osvědčení, sdělení (§ 154 – 158),
- veřejnoprávní smlouvy (§ 159 – 170),
- opatření obecné povahy (§ 171 – 174),
- společná, přechodná a závěrečná ustanovení (§ 175 – 183),
- účinnost (§ 184).

Těžiště úpravy je obsaženo v části 2. a 3., které jsou ještě dále výrazně podrobně členěny.

Předmětem správního řízení je rozhodovací činnost orgánů veřejné správy, jejímž účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité konkrétní věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jimiž se v určité věci autoritativně prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má nebo nemá (§ 9 správního řádu)

POJEM A PODSTATA SPRÁVNÍHO PRÁVA PROCESNÍHO

Správní řízení se obvykle člení na tzv. **správní řízení obecné** a **správní řízení zvláštní**.

Obecné správní řízení je upraveno ve správním řádu a představuje postup správních orgánů, který přichází v úvahu při rozhodování jak prakticky na šech úsecích státní správy, tak rovněž v oblasti územní samosprávy. Tato úprava je jmenovitě obsažena v části 2. správního řádu – „Obecná ustanovení o správním řízení“, a to společně s částí 3. správního řádu – „Zvláštní ustanovení o správním řízení“.

Zvláštní správní řízení představuje ta správní řízení, jejichž úprava je výrazem kombinace obecné úpravy správního řízení a odchylek od něj, s předností úpravy zvláštní a tzv. subsidiárním (podpůrným) použitím správního řádu. Odchylnky od obecné úpravy se nejčastěji týkají příp. specifikace vymezení účastníků správního řízení, náležitostí návrhů na zahájení řízení, specifikace obsahu správního rozhodnutí apod. (**řízení o přestupcích, stavební řízení**)

SUBJEKY SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ

Hlavní **subjekty správního řízení** jsou:

- ❑ na jedné straně procesněprávního vztahu **správní orgány**, které vystupují jako subjekty veřejné správy vybavené odpovídající pravomocí,
- ❑ na druhé straně **účastníci řízení**, vůči nimž je tato pravomoc vykonávána a o jejichž záležitostech je ve správním řízení rozhodováno (adresáti veřejnoprávního působení).

Vedle těchto základních skupin subjektů správního řízení mohou ve správním řízení ve specifickém postavení vystupovat ještě další subjekty – zejména tzv. **dotčené orgány**, jimi mohou být některé odborné orgány nebo jednotky územní samosprávy.

Ve správním řízení vystupují i další osoby, které mají svou specifikovanou úlohu – tzv. **osoby na řízení zúčastněné**. Těmi mohou být svědci, znalci, tlumočníci ...

Př. Osoba se na předvolání ke správnímu orgánu dostaví jako svědek, tzn. aby vypověděla o skutečnostech důležitých pro rozhodnutí ve věci účastníka řízení. Nemá tedy práva účastníka řízení, ale povinnost svědčit. Svědkovi však v rámci dostavení se k podání svědecké výpovědi vzniká právo na tzv. svědečné (náhrada ušlého výdělku a cestovného ke správnímu orgánu), o kterém správní orgán rozhoduje. V tomto případě vzniká svědkovi účast na řízení, ale pouze v rámci přiznání svědečného.

ÚČASTNÍCI ŘÍZENÍ (§ 27 a 28 správního řádu)

1) účastníci v řízení o žádosti = žadatel + osoby, na které se pro společenství práv s žadatelem musí vztahovat rozhodnutí správního orgánu

Př. řízení se týká pozemku a účastníkem je jeho vlastník, pokud k pozemku existuje spoluvlastnictví, jsou ostatní spoluvlastníci osobami, na které se musí vztahovat rozhodnutí správního orgánu

2) účastníci řízení z moci úřední = správní orgán s nimi vede řízení z úřední povinnosti (nikoli na žádost)

3) dotčené osoby, které mohou být rozhodnutím dotčeny na svých právech (např. vlastník sousedního pozemku, kde se rozhoduje o zřízení stavby na pozemku účastníka řízení)

4) osoby, o nichž to stanoví zvláštní zákon (může jít o další správní orgán, ekologické sdružení atp.), zákon jim přiznává postavení účastníků řízení

Komunikace se správním orgánem

Od účastníka ke správnímu orgánu

Děje se podáním

Podání je možno učinit

- písemně
- ústně do protokolu
- v elektronické podobě podepsané uznávaným elektronickým podpisem
- jinou formou, je-li do 5 dnů potvrzeno (např. faxem, prostým emailem)

Od správního orgánu k účastníku řízení

Doručování představuje způsob komunikace a kontaktu mezi správním orgánem a subjekty zúčastněnými na řízení. Správní orgán, který písemnost vyhotovil, je oprávněn zvolit způsob jejího doručení. Zákon rozlišuje následující možnosti:

- ✓ doručování správním orgánem samotným,
- ✓ doručování prostřednictvím provozovatele poštovních služeb,
- ✓ v případech, kdy tak stanoví zákon:
  - doručování prostřednictvím obecní policie či policejního orgánu příslušného podle místa doručení (např. při předvedení),
  - doručování prostřednictvím obecního úřadu či správního orgánu jemu postavenému naroveň (např. úřad městského obvodu)

NĚKTERÉ PROCESNÍ POJMY A INSTITUTY

Správní řád také rozlišuje jednotlivé **typy doručování**, a to v závislosti na jejich formě:

- doručování prosté,
- doručování doporučené,
- doručování do vlastních rukou,
- doručování elektronickou formou.

Institut **uložení písemnosti** se využívá v případě, že se písemnost nepodařilo adresátovi doručit přímo ani jiným vhodným způsobem předpokládaným zákonem. V takovém případě se písemnost ukládá u správního orgánu, který ji vyhotovil, nebo u obecního úřadu nebo v provozovně provozovatele poštovních služeb, pokud se doručuje jejich prostřednictvím. O uložení písemnosti je účastník uvědomen oznámením o jejím neúspěšném doručení a uložení a současně je vyzván k jejímu převzetí.

S tím úzce souvisí institut tzv. **fikce doručení** - jestliže si adresát uložené písemnosti písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla k vyzvednutí připravena, nevyzvedne, písemnost se považuje za doručenu posledním dnem této lhůty.

Komunikace se správním orgánem

Doručování veřejnou vyhláškou představuje formu doručení nikoliv prostřednictvím doručovatele, ale pomocí úřední desky. Doručení tímto způsobem zákon umožňuje v případě, že se jedná o:

- ❖ osobu neznámého pobytu,
- ❖ osobu, které se prokazatelně nedaří doručovat,
- ❖ osobu, která není správnímu orgánu známa,
- ❖ pokud tak stanoví zákon (např. v řízení s velkým počtem účastníků).

Doručení veřejnou vyhláškou se provede tak, že se písemnost, popřípadě oznámení o možnosti převzít písemnost, vyvěsí na úřední desce správního orgánu, který písemnost doručuje; na písemnosti se vyznačí den vyvěšení. Písemnost nebo oznámení se zveřejní též způsobem umožňujícím dálkový přístup. Patnáctým dnem po vyvěšení se písemnost považuje za doručenou, byla-li v této lhůtě splněna i povinnost zveřejnění způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Komunikace se správním orgánem

Kam správní orgán doručuje?

Právnícká osoba – datová schránka, právnícké osoby jsou povinny zřídit datovou schránku, na ty, jež se zákonná povinnost nevztahuje na adresu jejich sídla

Fyzická osoba

- **Má-li zřízení datovou schránku, pak datová schránka (absolutní přednost)**
- **adresa sdělená účastníkem (i email, je-li do 3 dnů potvrzen se zaručeným elektronickým podpisem)**
- **Adresa pro doručování uvedená v ISEO (informační systém evidence obyvatel) = na bázi dobrovolnosti**
- **Adresa trvalého pobytu**
- **Kdekoli bude zastižena**

Fáze správního řízení

běžné správní řízení má následující fáze

- a) zahájení
- b) projednání (součástí bývá dokazování)
- c) rozhodnutí

Zahájení správního řízení

2 způsoby

- a) na návrh = okamžikem, kdy návrh (žádost) dojde (napadne na správní orgán) – den, který na podání vyznačí podatelna správního orgánu
- b) z moci úřední = okamžikem, kdy je zahájení řízení účastníkovi oznámeno (přítomnému ústně, nepřítomnému doručením oznámení)

Projednání věci

Správní orgán zpravidla nařídí k projednání věci **ústní jednání**, pokud neprovádí dokazování a vychází toliko z podkladů pro rozhodnutí, nenařizuje ústní jednání, vždy však musí dát účastníkovi možnost, aby se před vydáním rozhodnutí seznámil s podklady pro jeho vydání a měl možnost se k nim vyjádřit (§ 36 odst. 3 správního řádu).

Podklady pro rozhodnutí = podklad pro rozhodnutí je širší pojem než důkaz (demonstrativně jsou podklady vyjmenovány v § 50 odst. 1 správního řádu: návrhy účastníků, **důkazy**, skutečnosti známé správnímu orgánu z jeho činnosti, podklady od jiných správních orgánů, skutečnosti obecně známé)

Dokazování

Dokazovaná skutečnost = to, co je nutno prokázat (přestupek spočívající v jízdě na červenou)

Důkazní prostředek = to, z čeho lze získat poznatek k dokazované skutečnosti (policista, který přestupek viděl, fotodokumentace)

Důkaz = výsledek procesu dokazování (svědecká výpověď policisty, fotodokumentace provedená jako listinný důkaz)

Dokazování

Důkaz

- Svědeckou výpovědí = osoba, která dokazovanou skutečnost pozorovala se po řádném poučení vyslechne k tomu, co vnímala svými smysly
- Listinou = za přítomnosti účastníků se sdělí obsah listiny nebo se přečte
- Ohledáním = přímé pozorování skutečnosti (věci, situace, místa) správním orgánem, které je řádně zachyceno a popsáno
- Znaleckým posudkem = otázka, pro jejichž zodpovězení je potřeba odborných znalostí

Provedené důkazy následně správní orgán hodnotí, přičemž posuzuje minimálně následující kritéria

Dokazování

- vztah k dokazované skutečnosti (svědek na místě skutečně byl)
- pravdivost (svědek mluvil pravdu)
- věrohodnost (100 let stará listina je na „čistém papíru“)

= na základě hodnocení důkazů, jakož i dalších podkladů si správní orgán učiní závěr o zjištěném skutkovém stavu a rozhodne